

Iespējas pilnveidot atbalstu personu ar invaliditāti nodarbinātībā

*Labklājības ministrija
2013.gada 18. decembris*

Vispārējā informācija par personām ar invaliditāti Latvijā 2013.gadā

- ☐ 7,4% personas ar invaliditāti no Latvijas iedzīvotāju kopskaita 2 023 825 (01.01.2013.)
- ☐ VSAA uzskaitē 154 148 personas ar invaliditāti (13% - I grupa, 50% - II grupa, 37% - III grupa) (01.10.2013.)
- ☐ nodarbinātās 35 985 personas ar invaliditāti jeb 23,3% no kopējā personu ar invaliditāti skaita (3,9% - I grupa, 38,1% - II grupa, 58% - III grupa) (01.10.2013.)

Personu ar invaliditāti nodarbinātības un bezdarbības rādītāji Latvijā (2013, oktobris)

Nodarbinātības rādītāji	Latvija
Personas ar invaliditāti darba spējās vecumā (skaits)	92550
Nodarbinātās personas ar invaliditāti (skaits)	35985
Nodarbinātās personas ar invaliditāti no visām personām ar invaliditāti darba spējās vecumā (%)	38,9
Nodarbinātās personas ar invaliditāti no visiem nodarbinātajiem iedzīvotājiem (%)	4,3
Bezdarbības (reģistrēti) rādītāji	Latvija
Bezdarbnieki ar invaliditāti (skaits)	9251
Bezdarbnieki ar invaliditāti no visām personām ar invaliditāti darba spējās vecumā (%)	10,0
Bezdarbnieki ar invaliditāti no visiem bezdarbniekiem (%)	10,3

Avots: VSAA – valsts sociālās apdrošināšanas un valsts sociālā pakalpojumu samērīgumam no 15-61g.; NVA

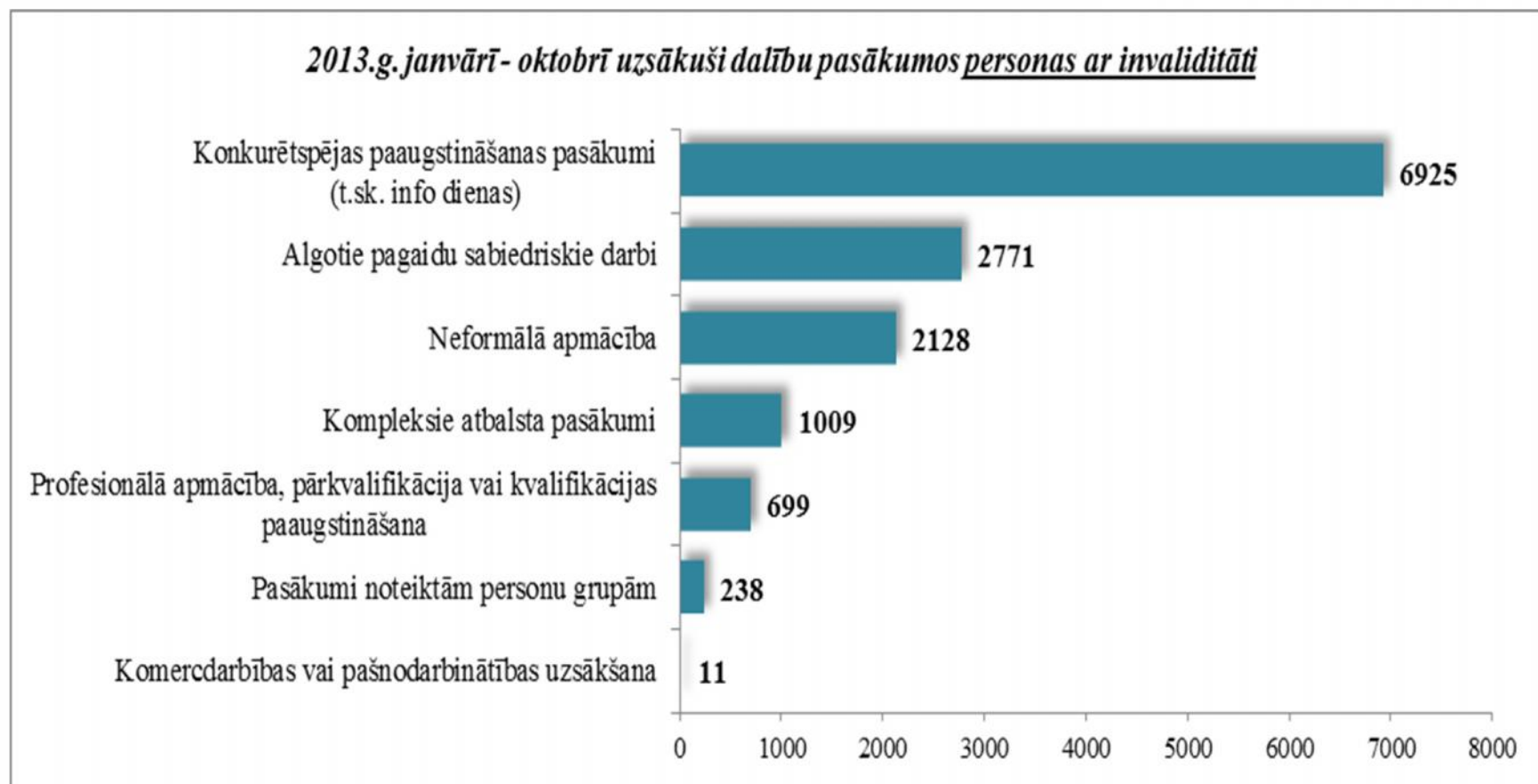

Personu grupas ar pastāvīgām problēmām iekšējā darba tirgū

1.grupa 22%	2.grupa 18%	3.grupa 14%
Vientu i, gados vecāki bezdarbnieki/ personas ar invaliditāti	Vientu i, jauni v rīeši ar zemu izglītību	Vecāki bezdarbnieki, ar labu veselības stāvokli
-46–61 gads -Vientu i -10+ gadu darba pieredze -Zema izglītība -Daudz invalidu/ bezdarbnieku -Hroniska saslimšana	-V rīeši, 20–29 gadi -Nav bijuši precējusies -oti zema izglītība -Bezdarbnieki -Bezbrīniem -Lauku iedzīvotāji	-50+ gadi -Precējusies -10+ gadu darba pieredze -Zema izglītība -Bezdarbnieki/ zemi ienākumi/ neregulārs darbs
4.grupa 11%	5.grupa 11%	6.grupa 9%
Nestrādājošas māmiņas ar mazbērnu	Mazizglītota, laukos dzīvojoša v rīeši, apgādieņi	Pašnodarbinātā gados vecāki v rīeši
-Sievietes, 25–39 gadi -Precējusies, dzīvo kopdzīvībā -Augstākā izglītība -Bērni līdz 6 gadu vecumam -Lauku iedzīvotāji -Partneris strādā	-V rīeši, 30–39 gadi -Precējusies, dzīvo kopdzīvībā -10+ gadu darba pieredze -oti zema izglītība -Bērni līdz 6 gadu vecumam -Lauku iedzīvotāji -Partneris nestrādā	-V rīeši, 40–54 gadi -Precējusies -10+ gadu darba pieredze -Pašnodarbinātā -Mājsaimniecības nav bērnu -Nereģistrēti nodarbinātā
7.grupa 6%	8.grupa 6%	9.grupa 4%
Gados vecākas sievietes ar invaliditāti un ar strādājošu partneri	Augsti izglītota māmiņa, kas nestrādā	Gados vecākas sievietes ar invaliditāti un ar nestrādājošu partneri
-Sievietes, 50+gadi -Precējusies -10+ gadu darba pieredze -Zema izglītība -Bieži ar invaliditāti, neaktīvas -Hroniskas saslimšanas -Partneris strādā	-Sievietes, 30–39 gadi -Precējusies -10+ gadu darba pieredze -Augstākā izglītība (vairumam) -Bērni -Pilsētu iedzīvotāji -Partneris strādā	-Sievietes, 50+gadi -Precējusies -10+ gadu darba pieredze -Zema izglītība -Nav darbspējīgas, neaktīvas -Daudzas priekšlaicīgi pensionējusies -Hroniskas saslimšanas -Partneris nestrādā

Personu ar invaliditāti iesaiste NVA nodarbinātības un apmācības pasākumos

Avots: NVA

Izaicinājumi un risinājumi (I)

2014.-2020.gadam ES fondu plānošanas periodam

Izaicinājumi:

- ☐ nepieciešams detalizētā izpētīt personu ar invaliditāti situāciju darba tirgū;
- ☐ bezdarbnieki ar invaliditāti ne vienmēr apzinās savas iespējas; bieži vien veselības problēmu dēļ nav iespējams strādāt izvēlētā profesijā vai cilvēkam ir pārāk mazas ambīcijas;
- ☐ zema personu ar I un II grupas invaliditāti iesaiste NVA nodarbinātības pasākumos: *darba devji izvēlas nodarbināt personas ar vieglākām funkcionālām traucējumiem, tādējādi paši izvairoties no liekiem sarežģījumiem; personām ar kustību traucējumiem lielākas izmaksas nokļūst uz un no darba vietas; iespējama zema produktivitāte; darba devjiem nav izpratnes par invaliditāti – stereotipi par nespēju veikt konkrētus darbus);*

Izaicinājumi un risinājumi (II)

2014.-2020.gadam ES fondu plānošanas periodam

Izaicinājumi:

- nepieciešamas diskusijas par personu ar smagu garīgu invaliditāti specializētā darbinācībā;
- nav specializētu NVA nodarbinātības pakalpojumu personām ar garīgā rakstura traucējumiem;
- nepieciešama individuāla pieeja personu ar dažāda smaguma invaliditāti un funkcionālo traucējumu veidiem iesaistīšanai darba tirgū.
- nepieciešams izveidot sadarbību starp NVA un VDE VK informācijas apmaiņai par personām ar invaliditāti;

Izaicinājumi un risinājumi (III)

2014.-2020.gadam ES fondu plānošanas periodam

Risinājumi:

- ☐ pirms dalības NVA nodarbinātības pasākumos nodrošināt obligātu karjeras konsultanta (speciāli apmācīts) apmeklējumu, NVA un VDE VK informācijas apmaiņu par personām ar invaliditāti (ergoterapeita atzinumam darba vietas pielgošanai); VDE VK vai rīstjošā rīsta, vai imenes rīsta izziņu personai veselības stāvokļa novērtšanai, lai izvēlētos profesiju nepasliktinātu personai veselības stāvokli);
- ☐ diferencētu finansiālo atbalstu darba devjiem un darba vadītājiem, nosakot atšķirības ikmēneša darba algas dotācijai atbilstoši personai ar invaliditāti smaguma pakāpei;

Izaicinājumi un risinājumi (V)

2014.-2020.gadam ES fondu plānošanas period

Risinājumi:

- ☐ 2014.gada beigās nodrošināt atbalstu personām ar garā rakstura traucējumiem (garā atpūlība) NVA aktīvā nodarbinātības pakuma «Pakums noteiktām personu grupām» ietvaros - atbalstītāis darbs (pilotprojekts);

Biedrības «Rogas pilsētas «Rūpniecības»» priekšlikumi:

nepieciešama atbalsta persona darb (iegūta 1. vai 2.1. me a augstākā profesionālā izglītība sociālā darba vai sociālās rehabilitācijas jomā un jābūt speciāli apmācīti, kur apmācības varētu nodrošināt, piemēram, biedrība «Rogas pilsētas «Rūpniecības»» vai biedrība «Saule», vai šo biedrību pārstāvji varētu savas zināšanas nodot NVA speciālistiem, kas organizētu apmācības.

Izaicinājumi un risinājumi (VI)

2014.-2020.gadam ES fondu plūsmas nošanas periods

Risinājumi:

Atbalsta personas darbības profesionālās darbības pamatuzdevumi:

1) sākumposmā (1 dzīvē vienam mēnesim, apjoms līdz 20 stundām nedēļā) – palīdzēt atrast darba vietu, asistēt pārrunās ar darba devēju, atbilstoši darba devēja norādījumiem apmācīt personu ar garšgaitstabilizācijas jumiem, ievadīt personu darbībā, nodrošinot nepieciešamo atbalstu un uzraudzību, nodrošināt darba kolēģiem nepieciešamo informāciju un veicināt kolektīva izpratni par personām ar garšgaitstabilizācijas jumiem;

Izaicinājumi un risinājumi (VII)

2014.-2020.gadam ES fondu plānošanas periodam

Risinājumi:

2) darba posms (*turpmākajos divos mēnešos* – apjoms līdz 10 stundām nedēļā; *nākamajos 9 mēnešos* - apjoms līdz 4 stundām nedēļā – palīdzēt veikt monitoringu un regulāru saziņu ar darbinieku un darba devēju; risināt problēmas, kas rodas starp darba devēju un personu ar garāgais attāstības traucējumiem.

Pilotprojekts katnāji plānots iesaistīt 50 personas ar garāgais attāstības traucējumiem; pozitīva pilotprojekta rezultātā mērķa grupu varētu paplašināt.

Izaicinājumi un risinājumi (VIII)

2014.-2020.gadam ES fondu plānošanas periodam

Risinājumi:

- ☐ NVA nodarbinātības pasākumu ietvaros bezdarbniekiem ar kustību vai redzes traucējumiem (I un II grupa) nodrošināt asistentu nodrošināšanu uz un no darba vietas/ apmērcībām vismaz 3 mēnešus no darba attiecības kuma vai atkarībā no pasākumu ilguma un ja nepieciešams visu NVA nodarbinātības pasākumu laikā;
- ☐ paredzēt atbalsts sociālās uzlabojamības attīstībai, lai sociāli mazaizsargātiem cilvēkiem būtu daudzveidīgas iespējas iesaistīties darba tirgū. Plānots, ka 2014. gada sākumā tiks izstrādāta sociālās uzlabojamības koncepcija, kas piedāvās risinājumu alternatīvas turpmākai īstenošanai.

Paldies!

www.lm.gov.lv

